

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum adoratio requirat determinationem loci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

AD SECUNDUM dicendum, quod sub maiestate F diuina intelligitur omnis Dei excellentia, ad quem pertinet ipso, sicut in summum bono, beatificamur.

AD TERTIVM dicendum, quod quia una est excel lencia trium personarum, unus honor & reverentia, eis debetur, & per consequens una adoratio. In cuius figuram cum legitur de Abraham, Genes. 18. quod tres uiri apparuerunt, adorans, unum alloquitur dicens. Domine, si inueni gratiam &c. Terna autem genuflexio signum est ternarii personarum, non autem diuersitatis adorationum.

ARTICVLVS II.

Vtrum adoratio importet actum corporalem.

Supra q. 8.
21. Et 3. di.
9. q. 1. Et 3. q.
3. & 3. contra
c. 119.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod a doratio non importet actum corporalem. Dicitur enim Ioh. 4. Vero adoratores adorabunt Patrem in spiritu, & ueritate: sed id quod fit in spiritu, non pertinet ad corporalem actum. ergo adoratio non importat corporalem actum.

T2 Pret. Nomen adoratiois ab oratione sumitur: sed oratio principaliter consistit in interiori actu, secundum illud 1. ad Cor. 14. Orabo spiritu, orabo & mente. ergo adoratio maxime importat spirituale actu.

T3 Pret. Corporales actus ad sensibile cognitionem pertinet: Deum autem non attinimus sensu corporis, sed mentis. ergo adoratio non importat corporale actum.

SED CONTRA est, quod super illud Exo. 20. Non adorabis ea, neque coles: dicitur glo. Nec affectu colas nec specie adores.

RESPON. Dicendum, quod sicut Damasc. * dicit in 4. lib. Quia ex duplice natura compositi sumus, intellectuali, & sensibili, duplē adoracionē Deo offerimus, si spiritualē, quae consistit in interiori mensis deuotione & corporale, quae consistit in exteriori corporis humilatione. Et quia in omnibus actibus latrīa id, quod est exterius, refertur ad id, quod est interiorius, sicut ab principalib[us]: ideo ipsa exterior adoratio fit propter interiorem, ut uidelicet per signa humiliatis, que corporaliter exhibemus, excite tur noster affectus ad subiiciendum se Deo: quia cor naturale est nobis, ut per sensibilia ad intelligibilia procedamus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod etiam adoratio corporalis in spiritu fit, in quantum ex spirituali deuotione procedit, & ad eam ordinatur.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut oratio primordialiter est quidem in mente, secundario autem uerbis exprimitur, ut supra dictum * est, ita etiam adoratio principaliter quidem in interiori Dei reuerentia consistit, secundario autem in quibusdam corporalibus humiliatis signis, sicut genu flectimis, nostram infirmitatem designantes in comparatione ad Deum. Proferimus autem nos, quasi profidentes nos nihil esse ex nobis.

AD TERTIVM dicendum, quod et si per sensum Deum attingere non possumus, per sensibilia tamen signa mens nostra prouocatur, ut tendat in Deum.

ARTICVLVS III.

Vtrum adoratio requirat determinatum locum.

1. Tim. 2.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod adoratio non requirat determinatum locum. Dicitur n. Ioh. 4. Venit hora quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem: eadē au-

tem ratio videtur esse & de alijs locis: natus locus non requiritur ad adorandum. **T**2 Pret. Adoratio exterior ordinatur in interior adoratio sit ad Deum, ubi corpus exterior adoratio non requirit determinatum locum. **T**3 Pret. Idem Deus est, qui in novo, in mente adoratur: sed in veteri testamento ratio ad occidentem, nam ostium tunc ciebat ad orientem, vt habetur Eucl. ad ratione etiam nunc debemus determinare, si aliquis locus determinatus adorandum.

SED CONTRA est, quod dicitur Ioh. 2. 19. Luc. 19. Domus mea, domus orationis.

RESPON. Dicendum, quod sicut diffinitione principalior est interior deuotio dariū aut est, quod pertinet exterius ad corporalem. Mens autem interior apprehendit Deum per comprehendens aliquo loco, sed corporaliter cestis est quod pertinet loco, & simul terminatio loci non requirit ad adorandum paliter, quasi sit de necessitate ipsius loci, aut quandam decentiam, sicut & alia conseruativa.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut prima prænuntiata cœfationem adoracionis in ritum Iudaorum adorant in Hierosolymis, secundum ritum Samaritanorum in monte Garizim. Vterque n. ritus certe in monte Garizim. Vterque n. ritus certe in loco Euangelii ueritate, secundum ritus certe in loco Deo sacrificatur, ut dicit Mal. 1. 11.

Indicatur locus eligitur ad adorandum non per se, sed adorantes: & hoc triplici ratione. Primum, propter loci cœfationem, ex qua tripartita uotionem concipiunt orantes, ut magis sicut parat ex adoracione Salomonis, secundò, propter sacra mysteria, & alia quae ibi continentur. Tertiò, propter locum in quo sunt adorantibus, ex quo fit omnibus nobis, secundum illud Matth. 18. Vbi sunt congregati in nomine meo, ibi similes erit haec pars.

AD TERTIVM dicendum, quod secundum fidem dam decentiam adoramus ueritatem, non rationem, quidem, propter diuinam maiestatem, non nobis manifestatur in mortali, quidem, sed in corpore. Secundò, propter paradisum in oriente, ut legitur Gen. 2. secundum litteram interpretū, quasi queramus ad paradiū, quoniam quod est in oriente, non in occidente, propter Christum, qui est in oriente, non in occidente, nominatur, Zech. 6. Et qui ascendit super terram ad orientem: & ab oriente etiam procedit filius, secundum illud Matth. 24. Scimus enim, quod filius, secundum illud Matth. 24. secundum deuictum, non dicitur nisi in oriente, & parat usque ad occidente, ut uentus filii hominis.

QVAESTIO LXXXV.

De his que a Deo fidelibus dantur, in quatuor articulus dividit.

BOSTE A confideranda est de actibus, quibus deus quae res exteriores Deo offeruntur. Circa quos occurrit duplex consideratio. Primò quod est de his, quae